

MYRINVENTERING SOM FAST LEDD I ARBEIDET FOR LANDETS SELVBERGING.

Foredrag på Det norske myrselskaps årsmøte den 28. februar 1939.

Av Aasulv Løddesøl.

MYRINVENTERING er en sak av forholdsvis ny dato i vårt land. Først i 1934 lykkedes det for Det norske myrselskap å realisere en tanke som i noen år hadde vært drøftet av styre og representantskap, nemlig å få mer plan i selskapets myrundersøkelser og å få påbegynt utarbeidelse av en bedre myrstatistikk enn den vi nå har. Det utløsende moment som gjorde at disse drøftelser ble en realitet, var en bevilgning stor kr. 5,000.00 som i 1933 ble ytet selskapet av A/S Norsk Varekrigsforsikrings Fond til inventering av norske myrer.

Hva går så egentlig myrinventeringen ut på? Selve ordet *inventering* virker jo nokså fremmed, og man kan med god grunn spørre hvorfor jeg ikke uttrykker meg på godt norsk. Dessverre har jeg ikke kunnet finne noe godt norsk uttrykk for det som menes med myrinventering, nemlig å skaffe til veie en oppgave over hva vi har av myr, men hva slags myr dette er og hva den best egner seg til, med andre ord en *forrådsstatistikk* vedkommende myrene. Uttrykket *inventere*, som opprinnelig er fransk, er for øvrig opptatt i en rekke sprog, også dansk og svensk. I Sverige brukes inventering i en rekke forbindelser. Jeg kan f. eks. nevne «*malm-inventering*», «*inventering av dyrkingsjord*», «*inventering av landets forråd av brånsleved*» og endelig Sveriges geologiske undersøkelses «*torvmarksinventeringer*». På svensk defineres verbet å *inventere* som gjennomgå, granske, oppta fortegnelse over og vurdere et lager. Det er også dette vi forsøker å gjøre for myrenes vedkommende ved våre myrinventeringer.

Unnskyld dette lille sidesprang, men nå er forhåpentlig selve terminologien klar.

Jeg nevnte at myrinventeringen ble påbegynt i 1934. Dette gjaldt selve markarbeidet. I 1933 forberedte vi saken på forskjellig vis, bl. a. skulle det skaffes utstyr, og plan for undersøkelsen måtte utarbeides og helst også prøves før man gikk i gang. Det lå jo nær å kopiere de svenske myrinventeringer, som med stor dyktighet var satt ut i livet av *von Post*, men ved nærmere granskning av planen for de svenske inventeringer fant vi at disse ikke burde legges til grunn.

Markarbeidet har altså nå pågått i 5 somrer. Arbeidet har vært konsentrert på 6 større områder, et i Sør-Varanger, et omfattende 27 herreder i Lofoten og Vesterålen og deler av Salten, et omfattende 13 kystherreder på Helgeland, et omfattende 17 herreder i Møre og Romsdal fylke, dessuten tre herreder i Hedmark fylke, nemlig Elverum, Vang og Furnes, og et område i Østfold omfattende Idd og Aremark herreder. Det er i alt undersøkt et landareal av 12,216.72 km².

Totalarealet av disse områder utgjør 13,954.85 km². Det er her i alt funnet 945,280 dekar myr, det er 7,74 % av landarealet. Angitt i forhold til totalarealet blir det 6,77 % (tabell 1).

Vi skal så se litt på hvordan myrinventeringen utføres i praksis. Men først noen ord om selve kartgrunnlaget.

Av de nevnte 6 områder er det bare 3 som tidligere delvis er kartlagt i større målestokk, det gjelder en del av det undersøkte område av Sør-Varanger herred, deler av Smøla og dessuten Vang og Furnes almenninger. For Sør-Varangers vedkommende fikk vi utlånt kopier av Statens bureisingskart i mst. 1 : 5000, og for Smøla hadde vi noen eldre myrkart og Ny Jord-karter i mst. 1 : 4000 til hjelp. For Vang og Furnes almenninger har vi benyttet almenningskartene i mst. 1 : 25,000.

For de øvrige områder er brukt fotografiske kopier av N. G. O.s originalkart i mst. 1 : 50,000, som eventuelt er korrigert og supplert ved spredte målinger og kroking, slik at vi har fått en tilnærmet oppgave over myrenes størrelse, form og beliggenhet i terrenget. Enkelte av de større myrer er innmålt med tachymeter fra få stasjoner. Allerede på dette punkt avviker våre inventeringer fra de svenske, hvor man benyttet et linjesystem som grunnlag for arbeidet i marken. Avstanden mellom linjene i det svenske linjennett varierte fra 2,78 km i Mälaramrådet til 24,0 km. i Nordre Värmlands län. Linjenes tetthet ble bestemt på grunnlag av det myrareal som de geologiske kartene viste. I de landsdeler

Tabell 1. *Sammendrag vedkommende undersøkt areal ved myrinventeringene i 5-årsperioden 1934—38.*

Myrtyper	Finnmark fylke	Troms fylke	Nordland fylke	Møre og Romsdal fylke	Hedmark fylke	Østfold fylke	I alt
	Areal i dekar						
Ren mosemyr . . .	—	—	—	—	904	—	904
Lyngrik mosemyr . . .	29,964	5,240	148,750	94,610	455	1,821	280,840
Grasrik mosemyr . . .	870	9,410	194,290	54,665	141,618	9,260	410,177
Krattrik mosemyr . . .	2,825	—	—	—	—	—	2,825
Grasmyr	3,617	10,280	126,690	10,670	20,128	6,282	177,603
Lyngmyr	—	—	2,395	21,665	—	—	24,060
Kratmyr	1,708	—	—	—	7,755	170	9,633
Furuskogmyr	1,324	—	—	—	14,868	3,266	19,458
Granskogmyr	—	—	—	—	—	—	—
Bjørkeskogmyr	2,112	—	540	—	15,830	1,298	19,780
Myrareal	42,420	24,930	472,665	181,610	201,558	22,097	945,280

som var fattige på myr, ble benyttet den korteste linjeavstand, og omvendt. Omkostningene ved inventeringen ble følgelig betydelig større i de distrikter hvor det fantes lite myr enn hvor det var meget. De svenske undersøkelser over myrenes torvmasser refererte seg også til inventeringslinjene. På grunnlag av dybdemålinger med jevn avstand i profilene ble myrenes midlere mektighet beregnet, og så fant man massene ved en enkel multiplikasjon med arealet.

Man vil forstå at vi hos oss, hvor vi i stor utstrekning mangler geologiske karter med myrene nøyaktig avsatt, ikke kunne legge undersøkelsene an på samme måte som svenskene. En fylkesvis oppgave over myrarealet under tregrensen, kommet i stand noenlunde på samme måte som omtalt for Sverige, har vi jo for øvrig allerede som et resultat av Landsskogtakseringens undersøkelser. Det vi tilsiker ved våre myrinventeringer er bl. a. å konstatere hvor vi har myrene, ikke bare at vi har dem. Ved bare å ta med de myrer som skjæres av linjene i et på forhånd valgt linjesystem ville man i vårt oppstykkede terreng risikere ikke å få med myrer som kanskje har den aller største betydning, eksempelvis for brenselforsyningen i et bestemt distrikt.

Markarbeidet innledes følgelig med en befaring av et bestemt område, og myrene blir da avsatt på kartkopiet. Alle myrer får sitt nummer, og de som er så store at de kan legges inn på kartene med tilstrekkelig nøyaktighet, blir arealberegnet med planimeter på kontoret, mens mindre myrer måles eller skrites opp straks, og arealet noteres i måleboken. Under denne befaring bestemmes også og noteres hvad slags myrtyper som forekommer og det omtrentlige areal av hver enkelt av de forekommende typer.

Vi er her ved et viktig og vanskelig punkt i inventeringsarbeidet, og jeg må få lov til å stanse litt ved selve myrbegrepet og myrenes klassifisering i forskjellige typer.

Med uttrykket myr forstår vi større eller mindre landområder som til en viss dybde er dekket av organisk dannede jordarter. Torv derimot er betegnelsen for de mer eller mindre omdannede lag av planterester som finnes i myrene og som gjennom årrekker har samlet sig opp på voksestedet.

Hos oss har man etter tysk forbillede brukt 20 cm tykkelse av torvlaget som en minste grense for at et område skal kalles myr. Dette er noe lite, men vi har ment at det ville være uheldig å avvike fra en norm som etter hvert har vunnet alminnelig innpass i praksis.

Hvad angår myrenes klassifikasjon, så har vi fulgt *Gunnar Holmsens* og *Hanna Resvoll-Holmsens* inndeling.*) Etter denne har vi 5 hovedtyper av myr, nemlig: mosemyr, grasmyr, lynnmyr, krattmyr og skogmyr, alt etter det plantesamfunn som dominerer på myrene, henholdsvis moser, grasarter, lynnvekster,

*) N. G. U.s skrifter nr. 99, 1923.

krattvekster eller skogstrær. Innen hovedtypene utskilles så forskjellige undertyper. De tilsvarende torvlag i myrene får navn av mosemyrtorv, grasmyrtorv, lyngmyrtorv osv. Ofte veksler det med lag av forskjellige slags torv i samme myr. Dette henger sammen med at livsbetingelsene for planteveksten endres etter hvert som myrene vokser, og dermed skifter karakteren av de plantesamfunn som vokser på myroverflaten. Som man vil forstå er myrtypen sterkt avhengig av hva slags vann eller næringsveske som de myrdannende planter har tilgang på. Er vannet friskt og næringsrikt, dvs. at det er rikt på surstoff og oppløste plantenæringsstoffer får man en kravfullere og mer verdifull vegetasjon enn hvor vannet er stagnerende og næringsfattig.

Holmsens inndeling er oversiktlig og grei, selv for ikke-botanikere. I dette tilfelle hvor det gjelder en praktisk-økonomisk undersøkelse, har vi selvsagt ikke kunnet gå til mere inngående vegetasjonsstatistiske undersøkelser, grensene for de forskjellige typer har vi trukket etter beste skjønn på grunnlag av de plantesamfund som tydelig dominerer innen vedkommende område. En god hjelp har man her i feltenes topografi. Som kontroll tar vi så enkelte stikkprøver hvor vegetasjonens sammensetning undersøkes mer omhyggelig. Hvor terrenget er vekslende og myrtypene sterkt skiftende, har vi måttet renonsere på å få utskilt de forskjellige typer på kartene. Utbredelsen av de enkelte typer innen vedkommende myrområde blir i så fall bedømt skjønnsmessig som en viss prosent av hele arealet, og ved den senere arealberegning av hele myrområdet får man så en tilnærmet oppgave over hvor meget man har av hver type.

Foruten typebedømmelsen søker vi under befaringen å bestemme myrenes utnyttelsesmuligheter. For dyrkingsmyrer bestemmer vi dyrkingsverdet og hvis det gjelder teknisk utnyttelse for torvingsgraden.

Som dyrkingsmyrer kan vi i første rekke regne grasmyrene, kratt- og bjørkeskogmyrene og dessuten en del av de beste grasrike mosemyrer. Ved vurderingen av de forskjellige myrpartiers skikkethet for dyrking spiller imidlertid en rekke forhold inn, ikke bare myrtypen, men også formuldingsgrad, dybde, undergrunn, dreneringsmuligheter, beliggenheten såvel i terrenget som i høgden, dessuten myrenes form, hellingsforhold m. v. Å få et almenyldig og greitt uttrykk for alt dette er ikke så enkelt. Vi var først sterkt inne på å foreta en bonitering og å bruke «boniteringsgraden» som betegnelse for myrenes dyrkingsverd. Uttrykket boniteringsgrad betegner imidlertid i utskiftningsvesenet verdiforholdet mellom enkelte parseller innen et bestemt område, og her var det jo ikke tale om å foreta noen innbyrdes verdiansettelse. Det vi gjerne ville gi uttrykk for, var vår vurdering av dyrkingsmulighetene, alle forhold tatt i betraktning. Jeg har derfor foreslått som en passende betegnelse ordet «dyrkingsverd», og har oppstilt en skala for dette som ser slik ut:

- Dyrkingsverd 1. Meget god dyrkingsmyr.
 —»— 2. God dyrkingsmyr.
 —»— 3. Noenlunde god dyrkingsmyr.
 —»— 4. Mindre god dyrkingsmyr.
 —»— 5. Dårlig dyrkingsmyr.

Det kan først og fremst innvendes mot denne klassifisering at den bygger på en subjektiv vurdering av dyrkingsmulighetene. Dette er selvfølgelig riktig, den deler m. a. o. skjebne med boniteringsgrad, fortorvingsgrad o. l. hjelpemidler, som også bygger på subjektivt skjønn. Da vi ved myrinventeringene utelukkende bruker utskiftings- og landbrukskandidater, må man dog kunne tillegge deres skjønn atskillig vekt. Personlig finner jeg at inndelingen gir en del orientering om dyrkingsmulighetene, men er også klar over dens svake sider.

Ved bedømmelse av myrenes fortorvingsgrad benytter vi *von Post's* skala.*) Som bekjent oppstiller von Post 10 forskjellige grader av fortorvning. Fortorvingsgrad 1 betegner helt uomdannet torv som ved pressing i hånden avgir klart vann. Grad 10 betegner fullstendig omdannet torv hvor de torvdannende planters vekststruktur er helt utvisket. Presser man slik torv i hånden, vil hele torvmassen passere ut mellom fingrene uten at det utskilles fritt vann. De forskjellige mellomgrader karakteriseres på lignende vis, og man har i denne metode et godt hjelpemiddel til å bedømme om myrene egner seg til torvstrø eller brenntorv.

Til støtte for skjønnnet uttar vi dessuten enkelte prøver til kjemisk analyse både av de myrer som vi mener egner sig best for dyrking og av torvstrø- og brenntorvmyrene. Disse analyser, som utføres av Statens landbrukskjemiske kontrollstasjoner, skal vi komme tilbake til senere.

M. h. t. det videre feltarbeide kan jeg nevne at vi når de forskjellige myrfeiter er innmålt og inntegnet på kartkopiene, foretar en beskrivelse av myrenes beliggenhet, høgd over havet, hellingsforhold, de dominerende plantearter, omdannelsesgrad, dybdeforhold, undergrunnens art, dreneringsmuligheter, eiendomsforhold, utnyttelsesmuligheter m. v. Dybdeforholdene bestemmes på grunnlag av systematiske borer og foretas med vanlig myrbor. Vi har ikke utarbeidet noen bestemt instruks om hvor tett man skal bore for å få tilstrekkelig nøyaktig oppgave over middeldybde, de forskjellige torvlags tykkelse o. l., da dette i høg grad vil avhenge av myrenes størrelse, terrengforholdene osv. Instruksjonen går kort og godt ut på at boringen utføres systematisk og tilstrekkelig tett til at man kan foreta de beregninger og kalkyler som i vedkommende tilfelle anses for påkrevd. I bygder som er vanskelig stilt med brenntorv,

*) Sveriges Geol. Undersökning, N:o 355, 1926.

legger vi særlig vekt på å få rede på brenntorvmassene. Er det derimot et stort overskudd av brenntorv i vedkommende distrikt, eller at det ikke knytter seg særlige interesser til torven, har vi tillatt oss å være litt mindre omstendelig; men dybden og hva slags torv som finnes i myra, henholdsvis strøtorv eller brenntorv, noteres i alminnelighet.

Som man vil forstå, legger vi mest vekt på rent tekniske og praktisk-økonomiske forhold og ikke så meget på de mer naturvitenskapelige, slike som myrenes utviklingshistorie, økologiske forhold m. v. Det kunne selvfølgelig ha vært meget interessant å gått nærmere inn på alle disse ting, men dette krever visse forutsetninger som både jeg og mine medarbeidere delvis savner, det krever betydelig laboratorieplass og utstyr, og det krever frem for alt meget tid og ville følgelig fordyre inventeringen betydelig. Til disse formål har vi heller ikke hatt noen bevilgning, da forutsetningen for de bidrag vi har mottatt er at undersøkelserne skal legges praktisk an. Det har for så vidt vært en enkel sak å ta standpunkt til spørsmålet om hvor grensen skulle trekkes når det gjelder undersøkelser av mer vitenskapelig art, men personlig har jeg følt savnet både av visse spesialkunnskaper, særlig i botanikk, og av tid til en dypere trengning inn i de mange problemer som har meldt sig i forbindelse med inventeringen.

De viktigste kontorarbeider i forbindelse med myrinventeringen er utarbeidelse av oversiktskart over de undersøkte områder og av oversiktstabeller hvor alle de viktigste data om myrene samles. Disse tabeller, hvorav et par eksempler tas med her, innføres i bøker distriktsvis. Vi har ikke kunnet trykke tabellene, da det ville koste altfor meget, men til gjengjeld publiseres i myrselskapets tidsskrift korte beskrivelser for hvert større undersøkt område. I disse publikasjoner tar vi med en kort beskrivelse av vedkommende område og av de viktigste myrer innen de enkelte herreder. Selve myrbeskrivelsene har for så vidt liten almen interesse, men de lokale myndigheter, særlig jordstyrene, er interessert i å få rede på de viktigste resultater, og dette er den enkleste måte å skaffe dem en generell oversikt på. Av slike beskrivelser har vi hittil som særtrykk sendt ut 10 stykker. Kartene tas med i disse publikasjoner, men i sterkt forminsknet målestokk.

Hva den nevnte bearbeidelse og arkivering av resultatene angår, så er også her muligheter for atskillige forbedringer. De knappe bevilgninger som har stått til disposisjon i forhold til oppgavens størrelse har imidlertid gjort at vi har måttet innrette det hele så enkelt og billig som mulig. Det viktigste krav som bør stilles, er imidlertid at resultatene er tilgjengelige for de institusjoner og personer som kan ha nytte av dem, og det har vi søkt å imøtekomme. Og samtidig har vi søkt å arkivere observasjonsmaterialet slik at det lett kan finnes frem og nyttiggjøres ved senere anledninger.

Vi skal så i forbindelse med en rekke lysbilleder se litt på resultatet av myrinventeringen:

1. **Kart over Andøya (1)***. Da det største arbeide hittil er utført i Nord-Norge, skal vi ved gjennomgåelsen av de utarbeidede oversiktskarter begynne nordfra. Jeg presenterer allikevel kartet over Andøya først, da dette var det første som blev utarbeidet og for så vidt har særlig interesse.

På Andøya, som består av herredene Andenes og Dverberg og en del av Bjørnskinn herred, finnes i alt 165,360 dekar myr. På strekningen Risøyhamn til Andenes, som er omkring 40 km lang, finnes så å si sammenhengende myrer. Den største bredde har vi i Dverberg med vel 9 km.

Av Andøymyrene er bare 18,490 dekar utskilt som grasmyr, av grasrik mosemyr har vi 53,260 dekar og av lyngrik mosemyr i alt 93,610 dekar.

På Andøya har vi bedømt i alt 16,430 dekar til dyrkingsverd 1—2. Settes dyrkingsgrensen ved grad 3, altså til og med noen lunde god dyrkingsmyr, finnes det 55,380 dekar myr skikket for dyrking, dvs. ca. $\frac{1}{2}$ av det samlede myrareal. At man engang i fremtiden, når behovet melder seg, vil dyrke dårligere myr enn den som kommer inn under klassene D 1—3, anser jeg for gitt, men i første omgang kan det være nyttig å feste seg ved det nevnte tall. Det er m. a. o. jord til 275 nye bruk hvis man setter bruksstørrelsen til 200 dekar pr. bruk.

Av brenntorv finnes det betydelige mengder på Andøya. Våre undersøkelser omfatter bare de betydeligste forekomster, og disse inneholder ca. 40 millioner m³ råtorv. Av strøtorv finnes også atskillig, nemlig ca. 18 millioner m³ bare i de større myrer.

Vi skal så gi en kort oversikt over de øvrige felter som går inn under myrinventeringen.

2. **Kart over Sør-Varanger (2)**. Dette er et av landets største herreder, arealet er omtrent dobbelt så stort som hele Vestfold fylke. Her har vi undersøkt en ca. 60 km lang og gjennomsnittlig 2 km bred strekning fra Langfjorden til Kobbfoss. Det meste av denne strekning ligger innenfor statens bureisingsfelter. Landbruksdepartementet har her opptatt utmerkede karter så myrarealet var kjent på forhånd. Myrinventeringen gikk vesentlig ut på en klassifisering av myrene og frem for alt å undersøke hvor det fantes brenntorv i myrene og massen av brenntorven. Det er overmåte viktig å ha rede på dette før utparselleringen av nye bruk foretas, ellers risikerer man at enkelte bruk blir uten brenntorv, mens andre blir alt for godt forsynt. Dessverre viste det seg å være forholdsvis lite brenntorv innenfor området, nemlig bare ca. 639,800 m³ fordelt på 15 myrer eller myrpartier. Da brenselforbruket for en husstand i Finnmark er

*) Se publikasjonsfortegnelsen.

Oversiktstabell vedkommende myrene i N. N. herred.

Nr.	Navn eller beliggenhet	Myras H. o. h. m	Myrtype og areal i dekar					Dybde i m	Under- grunn	Utnyttelse I fram- tia	Eien- doms- for- hold	Merk- nader
			Mosemyr Lyng- rik	Gras- myr	Lyng- myr	Kratt- myr	Skogmyr Furu Bjork					

Tabell vedkommende brenntorv- og strørtorvmyrer i N. N. herred.

Nr.	Navn eller beliggenhet	Myras	Areal i dekar		Torvlagets mid- lere tykkelse i m før grøfting	Dårlig fortor- vet lag over brenn- torven m	Masse (råtorv) m ³ Brenn- Strørtorv	Under- grunn	Eier	Merk- nader
			Brenn- torv	Strø- torv						

ganske stort, vil de påviste brenntorvmasser neppe tilsvare mere enn ca. 7000 årsbrenslar, eller brensel til 100 husstender i 70 år.

Det samlede myrareal innen området er 42,420 dekar. Hittil er utparsellert ca. 100 nye bruk, men det er plass for atskillig fler.

3. Kart over Hinnøya og omliggende øyer (3). Dette omfatter 4 herreder i Troms og en del herreder i Nordland. Her er det 86,930 dekar myr, enkelte myrstrekninger, som f. eks. Lovikmyrene og Forfjordmyrene, er av betydelig størrelse. Myrene på Hinnøya mangler som regel adkomstveier, og det er sikkert ikke for dristig å si at myrinventeringen her vil få atskillig betydning for bedømmelse av hvor veiene bør legges.

Hvad dyrkings- og bureisingsmulighetene angår, har vi funnet at 59,000 dekar har dyrkingsverd 3 eller bedre, og at det minst må kunne anlegges ca. 300 nye bruk på Hinnøya.

4. Kart over Langøya og Hadseløya (4). På Langøya og Hadseløya er det 98,000 dekar myr. Av dette store areal er bare 15,500 dekar grasmyr; av grasrik mosemyr finnes 49,300 dekar. Resten, dvs. 33,200 dekar er lyngrik mosemyr, som i alminnelighet er en dårlig myrtype som dyrkingsjord. Det finnes imidlertid oftest god brenntorv i den slags myrer, og da de som regel kviler på mineraljord undergrunn, vil de kunne dyrkes etter avtorvning til en rimelig dybde.

Det største sammenhengende myrparti her er på ca. 18,000 dekar og ligger i Langenes og Øksnes herreder.

Selskapet Ny Jord har innkjøpt ca. 14,300 dekar på disse øyer og planlagt henimot 100 nye bruk. At det videre må kunne reises ca. 300 nye bruk her, anser jeg for rimelig, og dessuten har man de lyngrike mosemyrene i reserve som torvland og fremtidig dyrkingsjord.

5. Karter over Lofotøyene i 2 blad (5). Vi skal så ta for oss Lofotøyene. I alt har vi her 55,560 dekar myr, ca. halvparten av denne er grasmyr. Slik som jordbruksforholdene ligger an i disse strøk, skulle det være plass til ca. 200 nye, selvstendige bruk, selv om store myrarealer vil være opptatt som torvland i lang tid framover.

Det myrrikeste herred i Lofoten er Gimsøya med ca. 21,590 dekar myr. Her ligger også det største sammenhengende myrområde, ca. 13,200 dekar stort, og strekker seg tvers over midten av Gimsøya. Nordland landbruksselskap har sikret seg en del av disse myrer som bureisingsfelt.

6. Kart over Steigen, Leiranger og Nordfold (6). I Ytre Salten har vi undersøkt 3 herreder, nemlig Steigen, Leiranger og Nordfold. Det samlede myrareal er her 23,100 dekar, det er 2,39 % av landarealet. Her dominerer grasmyrene med hele 76 % av myrarealet, og det er særlig dyrkings- og bureisingsinteresser som har gjort at vi har tatt for oss disse herreder. Nordland landbruksselskap har også her planlagt å gå i gang med et større bureisingsfelt.

7. **Karter over kystherredene på Helgeland (7).** Den ca. 220 km lange kyststrekning som vi her har undersøkt har vi samlet på i alt 5 oversiktskarter.

Samlet for alle 13 herreder utgjør myrarealet 67,610 dekar og brenntorvmassene 11,718,000 m³ råtorv. Det vil si at man ved økonomisk bruk av torven og ved rasjonell drift av torvmyrene ennå har henimot 6 millioner m³ tørr torv igjen i disse bygder som kan nyttes uten skade på jordsmonnet. Angitt som antall årsbrenslar blir det vel 195,000 årsbrenslar. Folkemengden i disse 13 herreder var i 1930 i alt 30,238 hjemmehørende personer. I 6 herreder som Jordvernkomiteen spesielt har undersøkt, finnes det gjennomsnittlig 5,6 personer pr. husstand.

Regner vi med 5,6 personer pr. husstand for hele kyststripen, får vi 5400 husstender, og torvressursene vil vare i ca. 36 år under forutsetning av at alle benyttet bare torv som brensel. Torvforbruket i de spesielt undersøkte herreder utgjør imidlertid bare 50,6 % av det samlede brenslarforbruk. Hvis dette tall kan overføres også til de øvrige herreder, får vi at torvressursene på Helgeland vil vare ca. 70 år.

Vi skal så se litt på hva som er utrettet i Møre og Romsdal fylke.

8. **Kart over Smøla med omliggende øyer (8).** Smøla med omliggende øyer består av herredene Edøy, Hopen og Bratvær. Her er i alt ca. 68,500 dekar myr; mest er det i Edøy med 43,600 dekar. Disse veldige myrarealer kviler for største delen direkte på berg, i enkelte myrer, særlig på den sør-østlige del av Smøla, finnes dog myrer med sand eller grus mellom torven og berget, og her er det da gjerne stubber i de dypere lag. Dybden av myrene varierer sterkt, vi har målt dybder opptil 7,5 m. Rent generelt kan en si at det øverste 1 à 2 m tykke lag består av en del omdannet Sphagnumtorv, mens de dypere lag gjerne er en vel fortorvet Sphagnum-Eriophorumtorv med fortorvingsgrad opptil H 8, dvs. fin-fin brenntorv. I bunnen av de dypeste myrer finnes ofte en trevlerik og lite omdannet starrtorv, mens bunntorven andre steder er dynnaktig og nærmest flytende.

Det er meget store brenntorvmasser i Smølamyrene, i alt ca. 75 millioner m³ råtorv etter våre undersøkelser. Da brenntorven ofte ligger nokså dypt, kan en antagelig regne ca. 55 millioner m³ som nyttbart. Det meste av brenntorven har vi i Edøy herred.

Inne på disse veldige prærier som faktisk Smølamyrene er, driver Ny Jord landnám i stor stil. Hittil har selskapet kjøpt ca. 28,000 dekar jord der ute og planlagt ca. 90 nye bruk.

9. **Kart over Hustad, Bud og Fræna (ennå ikke publisert).** For tiden holder vi på med å utarbeide oversiktskarter over det område av Møre og Romsdal som blev undersøkt siste sommer. Det er i alt 14 herreder på strekningen Grip—Vigra. Også her er det først og fremst brenslarinteresser som førte til at vi tok for oss denne kyststrekning.

For strekningen Grip—Vigra vil det bli i alt 5 oversiktskarter i mst. 1 : 50,000. Hittil har vi bare ferdig et kart over herredene Hustad, Bud og Fræna. Det er her meget store myrarealer, nemlig i alt for disse 3 herreder 60,680 dekar. Av brenntorv i de samme herreder finnes 20,8 millioner m³ råtorv, herav i Hustad alene 10,9 millioner m³. For alle 14 herreder tilsammen utgjør myrarealet 113,110 dekar, og brenntorvmassene som kan nyttes i alt 47,3 millioner m³. Med andre ord har vi her betydelige brenntorvressurser, og det er utmerket å ha rede på hvor disse reserver finnes, såvel den herredsvise fordeling som beliggenheten innen de enkelte herreder.

Vi har hittil vesentlig holdt oss til kystbygdene i Nord-Norge og på Vestlandet. Vi har også arbeidet en del på Østlandet, og vi skal nå ta for oss de områder som er undersøkt her.

10. Kart over Elverum herred (9). Her er i alt 89,235 dekar myr. Hele 56,125 dekar tilhører mosemyrene, mens vi som grasmyrer bare har kunnet utskille 14,065 dekar. Resten er krattmyr og skogmyr. Elverum jordstyre var sterkt interessert i denne undersøkelse og har fått seg tilstilt en fortegnelse med særskilt beskrivelse av 32 av de myrer som egner seg best for dyrking. I alt omfatter disse 32 myrer et areal av 14,262 dekar.

Brenntorvmassene i de større og heldigst beliggende myrer i Elverum utgjør ca. 3,4 millioner m³ råtorv.

Mange av myrene eller «kjølene» i Elverum ligger høgt over havet, og myrkvaliteten er ofte dårlig som dyrkingsjord betraktet. Allikevel viser det seg at det går an å få det til å vokse på disse myrstreknin-gene. Et eksempel på dette har vi i det vellykkede dyrkingsfelt som er anlagt av Jønsberg landbruksskole på Momyra i ca. 450 m. o. h.

11. Kart over Vang og Furnes almenninger i 4 blad (ikke publisert). I Hedmark fylke har vi videre undersøkt myrene i Vang og Furnes herreder, det vil praktisk talt si det samme som myrene i de to almenninger, da det er ubetydelig av myrer utenom almenningsområdene.

Samlet for begge herreder får vi ca. 112,300 dekar myr og 33,9 millioner m³ brenntorv. Brenntorvundersøkelsene her kan få den aller største betydning for løsningen av en eventuell brenselskrise, og da almenningene er godt forsynt med veier, vil utnyttelsen av en rekke brenntorvmyrer relativt hurtig kunne settes i verk.

Hvilken betydning myrinventeringen i almenningene kan komme til å få for løsningen av spørsmålet om å skaffe tilskotsjord til småbrukere nede i bygden, kan jeg ennå ikke uttale meg om; jeg kan bare nevne at Furnes jordstyre allerede arbeider med saken. Den dominerende myrtype i almenningene er grasrik mosemyr med ca. 77 % av myrarealet. Av myr av dyrkingsverd 3 eller bedre har vi utskilt ca. 25,000 dekar.

12. Karter over Idd og Aremark herreder i 2 blad (10). I Østfold fylke har vi undersøkt Idd og Aremark herreder. I Idd finnes det 14,060 dekar myr i alt; tredjeparten av dette er gras-

I tabell 2 har vi stilt op den prosentiske fordeling av myrarealet på forskjellige myrtyper. Av all undersøkt myr tilhører 73,50 % mosemyrene, den grasrike mosemyr alene utgjør 43,39 %. Grasmyrene derimot utgjør bare 18,79 % av myrarealet. Lyng-, kratt- og skogsmyrene er, bortsett fra lyngmyrene i Møre og Romsdal fylke, forholdsvis lite utbredt innen de områder vi hittil har undersøkt.

Av myr med dyrkingsverd 3 eller bedre er utskilt ca. 354,000 dekar, dvs. omtrent 37 % av all undersøkt myr.

Interessant ville det også være å gå nærmere inn på det kjemiske analysmateriale som er skaffet til veie, men da dette ville kreve lang tid skal jeg bare i tilknytning til en sammendragstabell vise noen få ting (tabell 3). I forbindelse med inventeringen er i alt analysert 380

Tabell 3. *Middeltall av analyser av myrjordprøver vedkommende myrinventeringen (1934—38).*

Myrtyper	Antall prøver	Volumvekt (tørrestoff pr. l) gram	I vassfri jord, 0/0			Pr. dekar til 20 cm dyp	
			Aske	N	CaO	N, kg	CaO, kg
Ren mosemyr . . .	5	73	2,62	1,55	0,16	226	23
Lyngrik mosemyr .	68	110	3,08	1,38	0,29	304	64
Grasrik mosemyr .	125	105	3,53	1,87	0,35	393	74
Grasmyr	140	139	8,32	2,55	0,63	709	175
Lyngmyr	15	175	7,61	1,71	0,22	599	77
Krattmyr	14	117	7,09	2,80	0,23	655	54
Bjørkeskogmyr . .	13	123	6,98	2,67	1,03	657	253

I alt 380 prøver

prøver fra dyrkingsmyrer. Volumvekten for dyrkingsmyrene må tillegges en viss vekt. Som vi ser har mosemyrene mindre volumvekt enn grasmyrene og skogsmyrene, og særlig viser lyngmyrene høy volumvekt. Formuldingsgraden spiller her inn, en vel formuldet myr har høgere volumvekt enn en mindre formuldet. Askeinnholdet er størst i grasmyrene, men lyng-, kratt- og skogsmyrene kommer ikke langt etter. Når det gjelder kvelstoffinnholdet står grasmyrene, kratt- og skogsmyrene omtrent likt, mens lyngmyrene skiller lag og nærmer seg her mosemyrene. Kalkinnholdet er størst i grasmyrene og skogsmyrene både når det gjelder prosentisk innhold og pr. dekar til 20 cm dybde. Myrenes surhetsgrad er også undersøkt, men disse undersøkelser får vi gå forbi her.

Tabell 4. Middeltall av brenntorvanalyser vedkommende myrinventeringen (1934—38).

Prøver fra	Antall prøver	Volumvekt (lufttørr)	Aske i vassfri torv, %	Brennverdi i kalorier	
				I vassfri torv	I torv med 25% vann
Finnmark	15	809	12,08	4,486	3,012
Nordland	26	648	3,85	5,341	3,634
Møre og Romsdal	44	841	4,88	5,201	3,531
Hedmark	57	550	3,62	5,326	3,622
Østfold	17	742	4,70	5,188	3,521
Sum og gjennomsnitt	159	692	4,92	5,200	3,530

Av brenntorvanalyser i forbindelse med inventeringen har vi utført i alt 159 (tabell 4). Bortsett fra prøvene fra Finnmark dreier askeinnholdet seg om 4 %. Brennverdien i torv med 25 % vann er fra 3500 til 3600 kalorier for prøvene fra alle områder unntatt Finnmarksprøvene, som viser en lavere brennverdi, nemlig ca. 3000 kalorier.

Det samlede resultat av myrinventeringen er som før nevnt 945,280 dekar undersøkt myr, hvor det bl. a. finnes 225 millioner m³ brenntorv på et landareal av 12,216.72 km². Heri inngår ikke myrselskaps detaljerte undersøkelser, som i den tid inventeringen har pågått omfatter i alt ca. 120,000 dekar myr fordelt på de fleste av landets fylker. Trøndelag Myrselskaps omfattende undersøkelsesarbeide i begge Trøndelagsfylkene er ikke med her. Da rikets samlede landareal ifølge Landskogningsvesenets statistikk er 311,064.45 km², er altså bare ca. 4 % av landet hittil undersøkt på denne måte. Hvis myrinventeringen skal fortsette i samme tempo som hittil vil det med et rundt tall ta 125 år før vi blir ferdig.

Hvad har så myrinventeringen kostet?

A/S Norsk Varekrigsforsikrings Fond har generøst gjentatt sin bevilgning stor kr. 5,000.00 hvert år siden 1933, altså i alt kr. 30,000.00. Fra Rådet for Teknisk Industriell Forskning har vi i 2 år mottatt kr. 5,000.00, altså i alt kr. 10,000.00. Dessuten fikk vi i 1936 kr. 5,000.00 som ekstraordinært statsbidrag til myrundersøkelser av Landbruksdepartementet. Av dette beløp er ca. kr. 3,000.00 benyttet til arbeidet i Sør-Varanger og en del i Elverum. Tilsammen blir dette kr. 43,000.00, men herav har vi anskaffet instrumenter, dvs. dobbelt sett tachymetre, transportører, planimetre, jordbor, prøvetagere, høgdebarometer

metre, vinkelprismer, kompasser, målebånd, stikningsstenger m. v. for i alt ca. kr. 3,000.00. Da dette er ting som har sin verdi for fremtiden, kan vi rundt regnet belaste selve inventeringen med kr. 40,000.00.

Den største utgiftspost er lønninger. I inventeringsarbeidet har skiftevis deltatt utskiftningskandidatene *Hovde* og *Øfsti* og landbrukskandidatene *Smith* og *Lømsland*. Det er Hovde og Smith som har vært lengst knyttet til disse undersøkelser, i de siste to år har vi kunnet holde begge i arbeide omtrent sammenhengende. Omregnet på 1 mann kan vi si at arbeidet i marken har pågått i 8 sommerhalvår med tilsvarende kontorarbeide i vinterhalvåret.

Med runde tall fordeler utgiftene seg slik:

1. Lønninger	kr. 24,000.00	eller ca. 60 %
2. Håndlangerhjelp	» 4,000.00	» » 10 »
3. Kostgodtgjørelse	» 4,000.00	» » 10 »
4. Reiseutgifter, vesentlig på jernbane, dampskip og automobilruter	» 4,800.00	» » 12 »
5. Analyser ved Statens landbrukskjemiske kontrollstasjoner	» 2,000.00	» » 5 »
6. Karter og kartproduksjoner m. v.	» 1,200.00	» » 3 »

Tilsammen kr. 40,000.00   eller   100 %

Vi skal ta og analysere dette regnskapet litt. Særlig den første og største posten — lønninger — har jeg lyst til å kommentere nærmere.

Til inventeringsarbeidet benyttes unge høgskolekandidater som kanskje derved får sin første sjanse til å prøve seg på en ordentlig praktisk oppgave etter sine mange skoleår. Arbeidet stiller store krav til orienterings- og iakttagelsessevne og også til landbruksfaglige og naturvitenskapelige kunnskaper og innsikt. De arbeider meget selvstendig, efter ca. 1 ukes samarbeide ute i terrenget må de selv overta ansvaret for observasjonenes riktighet, kontrollen må nødvendigvis innskrenke seg til noen korte befaringer og demonstrasjoner i løpet av sommeren. Om vinteren derimot, under bearbeidelsen av materialet, kan vi arbeide nøyere sammen.

Jeg tror at disse stillingene har stor betydning ikke bare for det arbeidsresultat som man får, men også for innehavernes rent personlige utvikling.

Post 2 og 3 på regnskapet, håndlangerhjelp og kostgodtgjørelse, som tilsammen utgjør ca. 20 %, er penger som blir spredt utover bygdene, noe som nok har en del betydning. De øvrige utgifter, som også tilsammen utgjør ca. 20 %, går for største delen til staten eller statsstøttede institusjoner eller selskaper.

Beregner vi nå utgiftene ved undersøkelsen pr. km² undersøkt landareal, får vi at det har kostet kr. 3.27. Etter dette vil det koste ca.

1 million kroner å tilveiebringe liknende myroversikter som de jeg har omtalt, for hele landet. Men vil en slik myrstatistikk være verd så mange penger som jo dette i virkeligheten er? Å få gjort det billigere anser jeg for umulig. Jeg tror nemlig at det er helt utelukket å øke arbeidstempoet, jeg vil ha sagt dette til de herrers ros som har utført markarbeidet. Og kravene til nøyaktighet bør etter mitt skjønn ikke slås av på, tvert imot kunne det være ønskelig å stramme disse krav en del. Men dette ville selvsagt også fordyre det hele.

Så har vi nytten av myrinventeringen.

Det er nok ikke mulig å framlegge noen beregning over hvor meget den viten som myrinventeringen gir oss, er verd i penger. Her må man bruke skjønnet og søke å vurdere nytten av de oppgaver som tilveiebringes. Nytten vil for øvrig være sterkt avhengig av utviklingen både ute i verden og her hjemme. Skulle det f. eks. bli en akutt brenselkrise, så ville betydningen av brenntorvinventeringen være så åpenbar at man ville bebreide de ansvarlige myndigheter at det ikke var gjort mer på dette felt enn det som da tilfeldigvis måtte foreligge. Ja, jeg frykter for at man ville kreve at det ikke bare skulle foreligge en utførlig oversikt over våre torvressurser, men også ferdige planer for utnyttelsen av de viktigste forekomster. Dette er en side som vi ikke har kunnet komme inn på under inventeringen. Dvs. en og annen forekomst hvor grunneierne har vært særlig interessert, er blitt detaljundersøkt og kartlagt og planer utarbeidet. Dette gjelder for resten i større grad påviste dyrkings- og bureisingsfelter enn det gjelder brenntorvforekomster. Uteblir derimot en krise, ja så frykter jeg for at verdien av myrinventeringen ikke vil bli vurdert etter fortjeneste, i hvert fall for de deler av vårt land hvor brensel- og bureisingsspørsmålet spiller relativt liten rolle. Vi skal allikevel se på hvor meget brensel torven i de undersøkte myrer representerer.

Ca. 225 millioner m³ råtorv vil rundt regnet tilsvare 100 millioner m³ maskintorv. Angitt som antall årsbrensler for 1 husstand får vi 3.75 millioner årsbrensler. Angitt i tonn kull blir det 17,8 millioner tonn.

Nå kan jeg tenke meg at det som interesserer mest her på Østlandet, er torven i Vang og Furnes og i Idd og Aremark. Torvressursene i Vang og Furnes tilsvare 2,7 millioner tonn kull, og i Idd og Aremark 1,0 million tonn. Disse torvmasser er fordelt på mange myrer, men de finnes der da. Og nå vet vi også i hvilke myrer torven finnes, hvor dypt den ligger og hvordan myrene ligger til for utnyttelse. Har disse oppgaver noen verdi for vår beredskapspolitikk, eller burde utgiftene til inventeringen helst ha vært spart?

Verdien av brenntorvinventeringen i Nord-Norge og på Vestlandet vil antagelig jeg kunne bedømme bedre enn de fleste andre. Etter 2½ års arbeide i Jordvernkomiteen betenker jeg meg ikke på å si at undersøkelsen over torvressursene i de bygder som er vanskeligst stilt

med brensel, simpelthen er en nødvendig forutsetning for i det hele tatt å kunne ta opp de problemer som her melder seg til en inngående analyse. Det kan bli vanskelig nok å finne brukbare og økonomisk gjennomførbare løsninger selv om man kjenner torvressursene; men uten kjennskap til disse ville vi helt famle i blinde. Min dobbeltstilling som sekretær i Myrselskapet og formann i Jordvernkomiteen har her vært til stor nytte, og jeg vil takke Myrselskapets styre for at det så beredvillig har gått med på å legge inventeringen til distrikter hvor disse spørsmål er mest brennende.

Hvis vi tilfeldigvis ikke hadde hatt inventeringen gående, måtte komiteen i betydelig større utstrekning enn den hittil har gjort, ha stilt krav om å få midler til å undersøke brenntorvressursene i en rekke av våre kystbygder. Og når det ligger slik an for et enkelt spørsmåls vedkommende, hvordan blir det så når vi ser på kystbygdenes fortvilte stilling i det hele?

Vi er her inne på en av de største oppgaver som i det hele tatt foreligger i dag. Jeg går ut fra at mine tilhørere har fulgt godt med i utviklingen i de senere år og at det er helt overflødig å forsøke på å tegne et bilde av de økonomiske forhold i disse bygder. Endelig skal det gjøres noe effektivt for å rette på forholdene. Statsministeren bebudet til og med under trontaledebatten at det kunne bli nødvendig å nedsette en ny kommisjon til å ta seg av denne sak. Men hvordan kan en slik kommisjon framlegge virkelige planer med konkrete forslag, hvis den ikke kan bygge på en noenlunde nøyaktig oversikt over de ressurser som finnes i kystbygdene? Og i dette tilfelle først og fremst en oversikt over jordreservene, myrene, myrkvaliteten, dyrkings- og bureisingsmulighetene. Kan myrinventeringen her være til noen hjelp? Personlig vil jeg svare et ubetinget Ja! Og ut fra dette syn er det jeg vil hevde at myrinventeringen, eventuelt en inventering av all dyrkingsjord i vårt land, bør gå inn som et fast ledd i arbeidet for landets selvberging.

Det er særlig tre spørsmål jeg gjerne vil drøfte i denne forbindelse:

1. Bør myrinventeringen fortsette?
2. Bør eventuelt kravene til nøyaktighet økes slik at materialet blir mere verdifullt enn det vi nå får?
3. Bør farten i tilfelle økes slik at man kan rekke over landet på kortere tid enn foran nevnt?

Med hensyn til det første spørsmål, fortsatt inventering, så er utsiktene dessverre ikke særlig lyse. For inneværende år er vi foreløpig sikret en bevilgning på kr. 5,000.00 av A/S Norsk Varekrigsforsikrings Fond, og det er meningen å søke om ny bevilgning av Rådet for Teknisk Industriell Forskning for om mulig å kunne holde to mann i arbeide også i 1939. Men vi vet jo at alle slike fondsbevilg-

ninger før eller senere pleier å ebbe ut, det er så mange formål som skal støttes og nye oppgaver melder sig. Derfor har vi nå i 4 år i trekk søkt om et beskjedent statsbidrag av kr. 5.000.00 på det ordinære budsjett, men uten resultat. Personlig mener jeg at myrinventeringen som praktisk-økonomisk forskningsoppgave er like viktig som geologiske undersøkelser, geofysisk malmleting eller taksasjon av landets skoger, for å nevne noe i fleng. Jeg mener derfor at samfunnsmessige hensyn gjør det nødvendig at myrinventeringen, eventuelt mer fullstendige jordinventeringer, bringes inn i faste og betryggende former. Dette arbeide er det første, elementære grunnlag for en planmessig utnyttelse av jorden, og i det hele for en rasjonell planlegging av, jeg kunne gjerne si rekonstruksjon av arbeidslivet i en rekke bygder i vårt land; ikke minst gjelder dette for kystbygdene. Også planleggingen av en mest mulig effektiv utbygging av våre kommunikasjoner krever at dette arbeide fortsettes. Allerede nå har inventeringen vært til hjelp ved planlegging av veier. Det er neppe tvilsomt at dette vil bli enda viktigere i framtida. Komplettering av statens jordregister er en annen oppgave som lett lar seg innpasse i inventeringen.

Hva kravene til omhyggelig og nøyaktig undersøkelse angår, så ser jeg gjerne at disse økes. Dette er et økonomisk spørsmål, eller under forutsetning av samme bevilgning, et spørsmål om man skal gå langsommere fram enn hittil. Som den der i første rekke har ansvar for ledelsen av inventeringen, vil jeg være takknemlig for å høre fagfolks og andre interessertes mening om dette spørsmål.

Og endelig har vi tempoet for inventeringen. Kunne man tenke seg en fast årlig bevilgning av kr. 25.000.00 til inventeringsarbeidet, skulle det la seg gjøre å tilveiebringe en oversikt over myrene i hele landet i løpet av 40—50 år. Undersøkelsen ville da til enhver tid kunne settes inn der hvor det mest trengtes og hvor interessene var størst. Jeg ville med andre ord gjøre myr- og jordinventeringen til et elastisk og smidig organ i administrasjonens tjeneste til hjelp for bureisningsvirksomheten, for brenselforsyningen, for løsning av kystbygdernes og fjellbygdernes mange og vanskelige problemer. Dette ville være en form for «økonomisk kartlegging» som er økonomisk gjennomførbar og som heller ikke stiller store krav til å jour-hold. Jeg er meg fullt bevisst at jeg har brukt uttrykket «økonomisk kartlegging» i en forbindelse som man kan kritisere, da en slik mer kromessig og skjønnsmessig inventering selvfølgelig ikke er kartlegging i ordets egentlige forstand. Men da det mest fullkomne synes uoppnåelig i dette tilfelle, får man søke å finne en mulig løsning. Og her har man en løsning som både er mulig og effektiv. Det siste vil forøvrig være sterkt avhengig av hvordan det hele ordnes og ledes, men man må forutsette at det her kan finnes en brukbar form.

Som man vil forstå, er jeg mest stemt for en suksessiv og rolig utbygging av inventeringsarbeidet istedenfor å ta et stort kjempeløft

en gang for alle og så la det hele dabbe av igjen. Det har slått meg at det store materiale som er skaffet til veie i Sverige, og som er utmerket og oversiktlig arkivert, neppe er til så stor nytte som man skulle tro. Det er merkelig når en ting først blir puttet ned i skuffer og skap hvor lett det har for å glemmes. For vårt eget land er det nok å minne om at det store og utmerkede kartmateriale som vi allerede har i våre utskiftningskarter, etter første gangs benyttelse og arkivering meget sjelden blir trukket fram igjen, unntatt når det gjelder grensetvister o. l. For planlegging av et eller annet økonomisk tiltak ser man sjelden utskiftningskartene i bruk. Den samme skjebne ville sikkert også myrkartene få. Men et levende organ, stadig i aktivitet ute på arbeidsfrontene, er noe helt annet.

Til slutt vil jeg gjerne ha uttalt at myrselskapets hensikt med å ta opp myrinventeringen har vært å tjene viktige samfundsinteresser. Hvis staten nå kunne bestemme seg for å gå inn for en planmessig myr- eller jordinventering noenlunde i det omfang som jeg har antydnet, er jeg ikke i tvil om at dette ville kunne bli en utmerket støtte i arbeidet for utbyggingen av næringslivet i en rekke bygder.

Fortegnelse over publikasjoner vedkommende myrinventeringen:

1. *Myrene på Andøya*. Særtrykk av Medd. fra Det norske myrselskap, hefte 2, 1935. 30 sider. (Av Aasulv Løddesøl.)
  2. *Myrundersøkelser i Sør-Varanger*. Særtrykk av Medd. fra D. N. M., hefte 3, 1937. 25 sider. (Av Aasulv Løddesøl og Daniel Lømsland.)
  3. *Myrene på Hinnøya og nærliggende øyer*. Særtrykk av Medd. fra D. N. M., hefte 6, 1936. 26 sider. (Av Aasulv Løddesøl og Oscar Hovde.)
  4. *Myrene på Langøya og Hadseløya*. Særtrykk av Medd. fra D. N. M., hefte 4, 1936. 30 sider. (Av Aasulv Løddesøl og Oscar Hovde.)
  5. *Myrene i Lojoten*. Særtrykk av Medd. fra D. N. M., hefte 1, 1937. 29 sider. (Av Aasulv Løddesøl og Oscar Hovde.)
  6. *Myrene i Steigen, Leiranger og Nordfold herreder, Nordland fylke*. Særtrykk av Medd. fra D. N. M., hefte 4, 1938. 19 sider. (Av Aasulv Løddesøl og Oscar Hovde.)
  7. *Myrene i Helgelands kystdistrikter*. Særtrykk av Medd. fra D. N. M., hefte 1, 2, 3 og 4, 1939. 71 sider. (Av Aasulv Løddesøl og Oscar Hovde.)
  8. *Myrene på Smøla*. Særtrykk av Medd. fra D. N. M., hefte 3, 1936. 29 sider. (Av Aasulv Løddesøl.)
  9. *Myrene i Elverum herred*. Særtrykk av Medd. fra D. N. M., hefte 6, 1937. 28 sider. (Av Aasulv Løddesøl og J. Heggelund Smith.)
  10. *Myrene i Idd og Aremark herreder, Østfold fylke*. Særtrykk av Medd. fra D. N. M., hefte 3, 1938. 40 sider. (Av Aasulv Løddesøl og J. Heggelund Smith.)
-